

МИШАК

Алла

науковий співробітник,
Національна наукова
сільськогосподарська
бібліотека
НААН України
allasemenysko@i.ua
(м. Київ, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ СУЧАСНИХ БІБЛІОТЕК: СВІТОВИЙ ДОСВІД

У статті розглянуто проблеми використання та розповсюдження електронних інформаційних ресурсів, впровадження нових технологій, які дозволяють організувати обслуговування користувачів як безпосередньо в бібліотеці, так і у віддаленому режимі, надавати інформацію в максимально стислі терміни, підвищуючи доступність із будь-якої точки в будь-який час. Адже, у розвинених країнах інформація є найважливішим об'єктом виробничої діяльності та споживання, оскільки значно впливає на напрями й результати прогресу в науковій, технічній, культурній та інших сферах життя цих країн. Інформація стала одним з найзначніших ресурсів суспільства та розглядається на державному рівні, як стратегічний ресурс. Збереження, розвиток і раціональне використання цього стратегічного ресурсу має велике значення для кожного суспільства та держави.

Також розкрито причини якісного і ефективного формування і використання інформаційних ресурсів які зумовлені особливостями бібліотек різноманітного рівня і відомчого підпорядкування з архівами, музеями і будь-якими іншими установами, які здійснюють придбання, створення, перетворення й організацію використання інформаційних ресурсів.

Висвітлено проекти, що забезпечують високий рівень бібліотечно-інформаційного обслуговування та інтеграцію бібліотек у світовий інформаційний простір на прикладі роботи світових бібліотек, зокрема, Національної бібліотеки Норвегії, Швеції, та Білорусі з формування інформаційних ресурсів, а саме: здійснення вибіркового збирання інформації, формування фондів веб-ресурсів у межах обов'язкового примірника документів,

спроби збереження ресурсів усього світового «павутиння», створення міжнародних кооперативних інтернет-архівів, відкритого доступу до значних об'ємів інформації та можливості використання мереж.

Ключові слова: інформаційні ресурси, повнотекстові видання, створення, бібліотека, інформація.

INFORMATION RESOURCES OF MODERN LIBRARIES: WORLD EXPERIENCE

The article discusses the problems of using and distributing electronic information resources, the introduction of new technologies that allow organizing user services both directly in the library and remotely, providing information as soon as possible, increasing accessibility from anywhere at any time. Indeed, in developed countries, information is the most important object of production activity and consumption, since it significantly affects the directions and results of progress in the scientific, technical, cultural and other spheres of life of these countries. Information has become one of the most significant resources of society and is viewed at the state level as a strategic resource. Preservation, development and rational use of this strategic resource is of great importance for any society and state.

The reasons for the high-quality and effective formation and use of information resources due to the peculiarities of libraries of various levels and departmental subordination with archives, museums and any other institutions that acquire, create, transform and organize the use of information resources are also disclosed.

Projects that provide a high level of library and information services and the integration of libraries into the global information space are highlighted on the example of the work of world libraries, in particular, the National Library of Norway, Sweden and Belarus on the formation of information resources, namely: the implementation of selective collection of information, the formation of web collections - resources within the legal deposit of documents, attempts to preserve the resources of the entire world "web", the creation of international cooperative Internet archives, open access to significant amounts of information and the possibility of using networks.

Key words: information resources, full-text editions, creation, library, information.

Мета статті – дослідження інформаційних ресурсів бібліотек світу.

Методи дослідження. Застосовано теоретичні методи дослідження: аналізу (структурно-логічного, систематичного, комплексного), систематизації, порівняння та зіставлення наукових поглядів на проблему становлення і розвитку бібліотек світу. Теоретичну та інформаційну основу дослідження

склали розробки учених із зазначеної проблеми, інформаційні матеріали періодичних, довідкових видань, Internet ресурси.

Об'єкт дослідження становлять Національні бібліотеки Норвегії, Швеції та Білорусі.

Вступ. Розвиток освіти і науки в Україні – ознаки сучасного суспільства, інноваційні процеси якого неможливі без повноцінного інформаційного забезпечення, яке можливе лише за умови формування галузевих інформаційних ресурсів, які мають бути вагомим сегментом світового інформаційного простору, а також джерельною базою вітчизняної науки.

Швидкий розвиток інформаційних та комунікаційних технологій кардинально підвищує суспільне значення і роль інформації, яка перетворюється на рушійну силу суспільного розвитку.

В сучасному суспільстві інформація є основою будь-якої діяльності людини. Вона накопичується, фіксується та потребує впорядкування і зберігання. У результаті оброблення і систематизації, концентрації певним способом інформація перетворюється в інформаційний ресурс. Створення і використання бібліотечних інформаційних ресурсів стало повсякденною нормою, і сучасний користувач відчуває все більшу потребу в новітніх бібліотечних послугах, мобільному і комфортному інформаційному обслуговуванні з використанням найновіших технічних комп'ютеризованих засобів, у безперешкодному доступі до будь-якої релевантної інформації [5, с. 2].

Електронні ресурси – це інформаційні ресурси, які керуються комп'ютером, у тому числі ті, що потребують використання периферійного пристрою, підключеного до комп'ютера. Електронним ресурсом є електронні дані (інформація у вигляді чисел, букв, символів, зображень, включаючи графічну інформацію, відеоінформацію тощо, або їх комбінації), електронні програми або об'єднання цих видів в одному ресурсі. Термін «електронні ресурси» вміщує такі аспекти поняття, як цифрова форма фіксації інформації, комп'ютерні засоби та програмне забезпечення для відтворення та керування, електронне середовище для розповсюдження (комп'ютерні мережі та засоби

телекомунікаційного зв'язку). У процесі каталогізації поряд з описом інформаційного змісту відповідного опрацювання потребують також: фізичні носії ресурсу, засоби доступу та відображення, умови використання ресурсу, які пов'язані з його правовим статусом і вимогами щодо захисту авторського права. Електронні ресурси характеризуються за форматною ознакою, оскільки важливо визначити необхідне для їх відтворення програмне забезпечення. Вони можуть бути подані в форматах PDF, HTML, XML, Latex, DjVu тощо [4, с. 33].

Стан дослідження проблеми. Дослідженням даного питання займалися чимало науковців такі як: Іващенко С. [2], Каліберда Н. [3], Кунанець Н. [5], Долгополова О. [1], та ін., однак питання сучасного стану системи інформаційних ресурсів Україні недостатньо досліджене та удосконалене. Основною проблемою, пов'язаною з інформаційними ресурсами, є збереження та ефективне функціонування документно-інформаційної системи (бібліотек, музеїв, архівів) в умовах відсутності координації між цими структурами. Тому набуває особливої актуальності питання діяльності світових бібліотек, визначення можливостей і шляхів використання позитивного досвіду у практиці роботи бібліотек України.

Виклад основного матеріалу. Найважливішим у роботі науковців і дослідників є доступ до повнотекстових електронних інформаційних ресурсів, складовою частиною яких є бібліотеки. Саме ці установи відіграють важливу роль у науково-інформаційному забезпеченні інноваційного розвитку суспільства, поступово стаючи ефективною ланкою між глобальними масивами інформації та сучасним користувачем. Бібліотеки здійснюють накопичення, збереження й використання документованих знань, сприяють інтеграції країни до загальносвітового інформаційного простору. Сучасні тенденції вимагають від них нових теоретичних, методичних, організаційних і технологічних засад формування бібліотечно-інформаційних ресурсів і створення відповідних методів доступу до них [8, с. 11].

Національні бібліотеки ведуть активну роботу з формування інформаційних ресурсів. Здійснюється вибіркоче збирання інформації,

архівування національних сегментів Інтернету, формування фондів веб-ресурсів у межах обов'язкового примірника документів, збереження ресурсів усього світового «павутиння», а також створення міжнародних кооперативних інтернет-архівів тощо [4, с. 18].

Серед пріоритетних напрямів розвитку бібліотек, та їх практичної діяльності особлива увага приділяється:

- посиленню ролі бібліотек, в якості порталів для інформаційного доступу;
- розвитку інструментів, засобів і систем інформаційного менеджменту;
- вдосконаленню інформаційно-комунікаційних технологій з метою розвитку освіти, науки, культури, комунікацій.

Електронні інформаційні ресурси різних видів стають найважливішим елементом системи соціальних комунікацій наукової галузі, вони користуються підвищеним попитом у користувачів бібліотек. Окрім цього, активне їх використання докорінно змінює традиційне уявлення про читацьку діяльність, основною особливістю якої стають нові методи роботи з інформацією, орієнтовані на швидкий перегляд електронних джерел, пошук конкретних фрагментів та повнотекстових документів, пошук специфічної інформації, анотацій, статистичних даних. Доступність електронних документів стимулює підвищення користувацької активності та збільшення обсягів їх використання. Зі стрімким зростанням обсягу електронних інформаційних ресурсів, представлених на вебсайтах бібліотек, активним застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотечній діяльності, впровадженням нових форм та методів, зорієнтованих на обслуговування електронною інформацією, актуалізуються питання, пов'язані з вивченням інформаційних потреб користувачів, ефективним використанням ними електронних масивів інформації, особливостями їх поведінки при здійсненні різних видів пошуку, ступенем задоволеності системою електронних бібліотечних послуг.

Результати систематичних досліджень задоволення інформаційних потреб користувачів, ефективності використання інформаційних ресурсів та послуг дають змогу отримати чітке уявлення про стан та проблеми бібліотечно-

інформаційного обслуговування, а також оперативно реагувати на зміни у пріоритетах споживачів інформації, відстежувати доцільність вже існуючих та необхідність упровадження нових організаційних форм на основі програмно-технологічних розробок, створювати релевантні інформаційні ресурси та послуги [3, с. 22].

Національна бібліотека Норвегії (НБН) – головна книгозбірня Норвегії, популярний мультимедійний освітній центр, який пропонує своїм користувачам документи на всіх носіях інформації з використанням найновіших технологій і компетентним професійним сервісом. Виконуючи одне з найважливіших завдань, а саме збереження культурної спадщини, НБН надає користувачам широкий спектр послуг у традиційній та електронній формах. Бібліотека зберігає норвезьку культурну спадщину та забезпечує доступ до джерел щодо норвезького культурного та громадського життя для нинішніх і майбутніх користувачів.

На сайті бібліотеки розміщено близько 135 тис. книг. Стратегічним завданням розвитку бібліотеки є оцифрування всього фонду в найближчі п'ятнадцять років. На сайті бібліотеки також розміщена електронна колекція норвезьких газет. У 2009 р. НБН уклала з норвезькою радіомовною компанією (Norsk Rikskringkasting) угоду про створення цифрової колекції норвезької музики. На сьогодні Національна бібліотека Норвегії є світовим лідером зі створення електронного архіву звукозаписів і формування музичних колекцій в електронному форматі, наприклад, «Норвезький джаз», «Норвезькі народні та естрадні пісні», ін. [9, с. 75].

Норвегія одна з перших країн у світі включила в законодавчий акт обов'язковий примірник (1990 р.). Закон базується на принципі – вся загальнодоступна інформація, незалежно від форми й носія, повинна зберігатися та надаватися в доступ з метою наукових досліджень. Хоча Інтернет у його нинішньому вигляді не існував у 1990 р., чинний Закон про обов'язковий примірник поширювався на загальнодоступні ресурси Інтернет.

Це стало законодавчою базою діяльності Національної бібліотеки Норвегії зі створення інформаційного ресурсу [4, с. 112].

Скористатися електронними ресурсами бібліотеки має змогу кожен охочий з норвезької IP-адреси. Оцифрування фондів сприяє популяризації норвезької мови в цифровому он-лайн світі та виводить її на новий якісний рівень. До цифрового контенту і сервісів Національної бібліотеки Норвегії також належать: – bookshelf.no – безкоштовний Інтернет доступ до всіх книг, опублікованих у Норвегії до 2001 р., історичні газети – доступ до газетного архіву в усіх норвезьких бібліотеках, історичний архів норвезької телерадіокомпанії – безкоштовний Інтернет-доступ до програм новин і додаткових радіо-матеріалів із 1933 р. до сьогоднішнього дня. 2,5 мільйони сторінок парламентських документів за 1814 – 1990 рр., урядові офіційні документи, судові матеріали, мовний банк – для мов, які поширені у Норвегії (норвезька, новонорвезька, саамі) [9, с. 75].

Національна бібліотека Швеції – одна з провідних бібліотек Європи та світу, яка славиться своїми унікальними фондами. Головна мета бібліотеки – збирати всі публікації, що виходять друком у Швеції, а також зарубіжні публікації про Швецію та видання шведських авторів у перекладі. З 1 січня 2009 р. бібліотеку об'єднано зі Шведським державним архівом фото- і аудіоматеріалів, з 1 січня 2013 р. до складу її фондів увійшли електронні інформаційні носії. Бібліотека має близько 20 млн. одиниць зберігання. Це рукописи, книги, газети, журнали, географічні карти, листівки, ноти, рекламні проспекти, меню ресторанів, оголошень, календарів. Бібліотека першою в світі почала збирати і зберігати інформацію з національних веб-сайтів. У фондах бібліотеки особливе місце посідає наукова література, журнали і газети іноземними мовами. У фондах зберігаються колекції відомих шведських письменників та діячів культури – таких, наприклад, як Астрід Ліндгрєн (Astrid Lindgren) і Август Стріндберг (August Strindberg) [6, с. 43].

Функції бібліотеки надзвичайно різноманітні: розвиток бібліотечної системи країни, підтримка вищої освіти, стимулювання нових форм і методів

бібліотечної роботи тощо. У бібліотеці постійно організуються лекції, семінари, конференції, виставки. З метою надання широкого доступу до інформації, представленої на сторінках веб-сайтів, установа піклується про користувачів, які не володіють державною мовою. Основна інформація про бібліотеку має переклад різними мовами: англійською, фінською, німецькою, іспанською, французькою та російською [6, с. 44].

Формування інформаційного ресурсу розпочалося з програми відкритого доступу. Стратегічною метою якої стало досягнення максимальної доступності та наочності результатів досліджень, виконаних ученими, викладачами й студентами шведських університетів і університетських коледжів. До участі в програмі залучалися Шведська рада з вищої школи, Шведська наукова рада, Королівська Академія наук. Одним із завдань керівної групи було формулювання стратегії. Значна увага приділялася сприянню збільшення обсягів і різноманітності ресурсів в академічних репозиторіях. Програма підтримала подальше зміцнення співробітництва, розробку стандартів і інструментів для системи електронних публікацій у шведських університетах і коледжах; забезпечила доступ до документів та їх використання, підтримку публікацій у журналах відкритого доступу, а також рух шведських наукових журналів у напрямку моделі відкритого доступу; працювала над системою довготермінового доступу до електронних публікацій та інших матеріалів; розробляла стандарти якості утримування та послуг [4, с. 103].

Діяльність Національної бібліотеки Швеції дає можливість розширити розуміння сучасних тенденцій розвитку бібліотечної справи, підготовку власного конкурентоспроможного інформаційного ресурсу, максимальне розширення доступу до інформації не лише в межах Швеції, а й світового простору. Головний принцип бібліотечного обслуговування полягає у забезпеченні безкоштовного та рівноправного доступу кожного до будь-яких видів інформації і документів незалежно від того, де знаходиться користувач [9, с. 78].

Бібліотека координує роботу шведських бібліотек і бібліотечно-інформаційної системи LIBRIS (Library Information Systems). Ядром останньої є

електронний зведений національний каталог 500 шведських бібліотек, котрий діє з 1972 р. Його послуги безкоштовні. Версія LIBRIS Web Search почала працювати у 2008 р., вона повністю адаптована до сучасного користувача. У 2018 р. Бібліотека запустила нову версію LIBRIS, котра ґрунтується на бібліотеці Bibframe 2.0 та відкритих даних. Таким чином, інформація в каталозі бібліотеки стає зрозумілою для усіх користувачів Інтернету. Це значно спрощує доступ до інформаційних ресурсів бібліотек і висвітлює їхню багату та всеосяжну інформацію. Завдяки новій технічній платформі система стає більш гнучкою, з'являється можливість розробляти нові послуги на основі даних, пов'язаних з LIBRIS. У перспективі зміст LIBRIS становитиме понад десять мільйонів назв у вигляді книг, газет, журналів і фотографій з бібліотек усієї Швеції. LIBRIS Міжнародний абонемент є центральною службою, якою послуговується понад 1600 бібліотек Швеції та країн Північної Європи. Щорічно система здійснює більше 12 млн пошуків, вона надає доступ до повних текстів документів та оцифрованих видань [6, с. 44].

Національна бібліотека Швеції бере участь у різноманітних проектах з дослідження культурної спадщини країни, оцифрування шведських газет. Реалізуючи останній, бібліотека тісно співпрацює з Національним архівом та Мовним банком, активно залучає до роботи фахівців вищих навчальних закладів країни – університетів Стокгольма, Гетеборга, Умео. На сьогодні зібрано понад 400 назв газет з усієї країни, загальною кількістю понад 20 мільйонів сторінок. Проект завдяки пожертві 30 мільйонів шведських крон благодійного фонду планується запустити до 2022 р. Частина шведських газет вже оцифрована, і користувачі можуть вільно користуватися цим ресурсом [6, с. 45].

Головний принцип бібліотечного обслуговування полягає у забезпеченні безкоштовного та рівноправного доступу кожного до будь-яких видів інформації і документів незалежно від того, де знаходиться користувач.

Національна бібліотека Білорусі (НББ) – найбільша наукова бібліотека країни, провідний бібліотечно-інформаційний, соціокультурний та соціополітичний центр Білорусі який має найбільшу у країні універсальну

колекцію національних документів, а також документів, виданих у зарубіжних країнах. В умовах інформатизації усіх основних сфер діяльності вона є багатофункціональним інформаційним центром який виконує роль важливого компонента інформаційної інфраструктури суспільства, координує інформаційну діяльність як бібліотек, так і інформаційних центрів країни.

Національна бібліотека Білорусі забезпечує користувачам доступ до численних баз даних – як придбаних, так і власної генерації. Останні десятиліття НББ активно закуповує соціально значущі електронні ресурси, серед яких – найавторитетніші національні і міжнародні бази даних (Світочінфо, БД ЮСІАС, Еталон, Консультант, ProQuest, Emerald, Cambridge Journals Online, World Bank e-library, WDI Online, GDF Online, Thomson Gale, Books in Print Professional, EBSCO та ін.). Загальний обсяг електронних ресурсів власної генерації бібліотеки становить понад 2,5 млн записів. Це електронна колекція НББ, яка містить близько 1,6 млн записів, бази даних власної генерації, блок друкованої і електронної інформації бібліографічного, фактографічного, графічного і повнотекстового характеру [7, с. 4].

Формування інформаційного ресурсу ведеться з урахуванням можливості конвергенції інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв, інформаційних центрів і служб. Воно спрямоване на:

- ✓ акумулювання максимально повної колекції національних ресурсів;
- ✓ відбір і акумулювання суспільно значущих світових ресурсів;
- ✓ розвиток інформаційно-пошукових систем з інформаційних ресурсів Національної бібліотеки Білорусі;
- ✓ опрацювання на корпоративних засадах документного потоку, який надходить у бібліотечно-інформаційні установи країни, і багаторазове використання створених бібліографічних і авторитетних записів;
- ✓ участь у збиранні та бібліографічному відображенні репертуару національних документів;
- ✓ створення національної електронної бібліотеки, що за допомогою корпоративних, національних і міжнародних мереж зв'язку дає змогу об'єднати

оцифровані інформаційні ресурси всіх бібліотек та інших інформаційних центрів Білорусі;

- ✓ створення на корпоративних засадах спектру аналітичної інформації, актуальної для інформаційного забезпечення інноваційної, наукової й управлінської діяльності;

- ✓ створення навігаторів із загальнодоступних національних і затребуваних світових інформаційних ресурсів тощо.

Координація формування інформаційних ресурсів дає змогу створювати сприятливі умови для розподілу і використання матеріальних засобів, повноважень у здійсненні бібліографічного запису високої якості, а також для генерування інформаційних продуктів і їх використання, забезпечення рівних прав використання загальнодоступних інформаційних ресурсів. Тому Національна бібліотека Білорусі, здійснює свою місію на інформаційному ринку на рівнях комплектування документного фонду, формування бібліографічного запису, створення цифрових копій документів, генерування інформаційної продукції та на рівні обслуговування користувачів. Причому алгоритм взаємодії може бути найрізноманітнішим: поповнення єдиного масиву і використання його в міру необхідності (республіканський обмін і перерозподіл документів), технологічно регламентоване формування і використання масиву записів (система корпоративної каталогізації), придбання інформаційних продуктів Національної бібліотеки Білорусі і спільне використання (підключення до баз даних інших бібліотек як колективних користувачів, міжбібліотечний абонемент), проведення презентаційних і навчальних заходів у бібліотеці (спільне ознайомлення, навчання) тощо [1, с. 15].

Координація діяльності бібліотек з формування сукупних інформаційних ресурсів країни створює передумови для їх корпоративного використання і, отже, забезпечує поповнення і підтримку послуг кожній із бібліотек-партнерів за допомогою розподілу функцій у реалізації завдань інформаційно-бібліотечного обслуговування.

Стратегічно корпоративне використання інформаційних ресурсів має бути спрямоване на забезпечення користувачам таких можливостей: доступ до інформації про фонди і колекції бібліотек республіки, доступність документів незалежно від місця їх зберігання, доступ до бібліографічних, реферативних, повнотекстових, фактографічних і інших баз даних, що генеруються бібліотеками й інформаційними установами країни [1, с. 16].

Якість і ефективність формування і використання інформаційних ресурсів НББ зумовлені особливостями її взаємодії з бібліотеками різноманітного рівня і відомчого підпорядкування, архівами, музеями і будь-якими іншими установами, які здійснюють придбання, створення, перетворення й організацію використання інформаційних ресурсів. Корпоративна взаємодія бібліотек з формування і використання інформаційного ресурсу здійснюється на основі підтримки і розвитку фахових контактів, постійного поширення фахової інформації, використання різноманітних форм підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів, забезпечення доступу фахового співтовариства до перспективної, поточної і ретроспективної інформації щодо інформаційних ресурсів, які зберігаються в бібліотеці, а також ресурсів, які генеруються бібліотекою з метою тиражування і поширення іншими способами, дотримання прав окремих бібліотек на незалежне формування своїх інформаційних ресурсів, взаємовигідних міжбібліотечних інформаційних контактів і обмінів щодо поповнення фондів, генерування вторинної інформації, оцифрування фондів, інформаційно-бібліотечного обслуговування, економічної доцільності створення тих або інших фахових об'єднань, використання накопиченого вітчизняного і світового досвіду у сфері формування і використання інформаційних ресурсів і розвитку інформаційної взаємодії [1, с. 17].

Національна бібліотека Білорусі веде активну видавничу діяльність. Значна частина продукції створюється в електронному вигляді або має цифрову версію. До усіх видань в оперативному режимі забезпечується доступ користувачів. У даний час у бібліотеці забезпечений доступ користувачів до 118 найбільших і найавторитетніших світових баз даних 26 виробників

інформаційних ресурсів, серед яких – EBSCO, ProQuest, East View Publications та ін. Вони включають:

- повнотекстові версії часописів, довідників, енциклопедій, словників, звітів (понад 30 000 найменувань);
- повнотекстові версії газет (понад 4200 найменувань);
- електронні версії дисертацій (більш 2 170 000 назв);
- електронні версії стрічок новин інформаційних агенцій (3 найменування) [2, с. 28].

Висновок. Отже, координація діяльності бібліотек у формуванні сукупних інформаційних ресурсів створює передумови для їх корпоративного використання і забезпечує поповнення і підтримку послуг за допомогою розподілу функцій у реалізації завдань інформаційно-бібліотечного обслуговування.

Виконання світовими бібліотеками своєї місії передбачає відбір і збереження важливої інформації, розширення доступу до бібліотечних фондів, функціонування бібліотечних веб-сайтів, оцифрування фондів, що дає змогу надати повний доступ не лише до бібліографічної та повнотекстової, а й до мультимедійної інформації та зробити її широкодоступною. Також, варто відзначити, що бібліотека Швеції, з технологічної точки зору, є прикладом найбільш розвинутої бібліотечної системи в світі, функції якої надзвичайно різноманітні: розвиток бібліотечної системи країни, підтримка вищої освіти, стимулювання нових форм і методів бібліотечної роботи тощо. Заохочення користувачів відбувається шляхом організації лекцій, семінарів, конференцій, виставок, а основна інформація про бібліотеку має переклад різними мовами: англійською, фінською, німецькою, іспанською, французькою та російською.

Список використаних джерел та літератури:

1. Долгополова О., Кузьмініч Т. Інформаційні ресурси Національної бібліотеки Білорусі: проблеми корпоративного формування і використання. *Бібліотечний вісник*. 2008. № 2. С. 15.
2. Іващенко С. Організація обслуговування користувачів Національної бібліотеки Білорусі електронними інформаційними ресурсами *Бібліотечний вісник*. 2008. № 2. С. 27-29.
3. Каліберда Н., Ясінська О., Півнюк О. Електронні інформаційні ресурси в системі бібліотечно-інформаційного обслуговування наукової бібліотеки. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 6. С. 22.
4. Копанєва В. Бібліотека як центр збереження інформаційних ресурсів Інтернету. Монографія. К, 2009. С. 181-197.
5. Кунанець Н., Лозицький О., Пасічник В. Інформаційні ресурси бібліотек для людей з особливими потребами: стан та перспективи. *Вісник Книжкової палати*. 2011. № 10. С. 2.
6. Міщук С., Міщук Г. Національна бібліотека Швеції: минуле і сучасне поряд. *Бібліотечний вісник*. 2019. № 1. С. 42-45.
7. Мотульський Р. Національна бібліотека Білорусі як центр корпоративної взаємодії бібліотек країни. *Бібліотечний вісник*. 2008 № 2. С. 3-6.
8. Спірін О.М., Іванова С.М, Яцишин А.В. Науково-організаційні засади проектування мережі електронних бібліотек установ НАПН України. Монографія / Наук. ред. проф. В.Ю. Биков, О.М. Спірін. К. : Атіка, 2014. 183 с.
9. Шуляк С. Електронні бібліотеки країн Скандинавії. *Образ*. 2018. Вип. 1. С. 75-78.

References

1. Dolhopolova, O., & Kuzminych, T. (2008). *Informatsiini resursy Natsionalnoi biblioteki Biorusi: problemy korporatyvnoho formuvannia i vykorystannia* [Information resources of the National Library of Belarus: problems of corporate formation and use]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 2, 15 [in Ukrainian]
2. Ivashchenko, S. (2008). *Orhanizatsiya obsluhovuvannia korystuvachiv Natsionalnoi biblioteki Biorusi elektronnyimi informatsiinymi resursamy* [Organization of user service of the National Library of Belarus with electronic information resources Library Bulletin]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 2, 27-29 [in Ukrainian]
3. Kaliberda, N., Yasinska, O., & Pivniuk, O. (2016). *Elektronni informatsiini resursy v systemi bibliotечно-informatsiinoho obsluhovuvannia naukovoї biblioteki* [Electronic information resources in the system of library and information services of the scientific library]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 6, 22 [in Ukrainian]

4. Kopanieva, V. (2009). *Biblioteka yak tsentr zberezhennia informatsiinykh resursiv Internetu* [Library as a center for preserving information resources of the Internet]. Kyiv: 181-197 [in Ukrainian]

5. Kunanets, N., Lozytskyi, O. & Pasichnyk, V. (2011). *Informatsiini resursy bibliotek dlia liudey z osoblyvymy potrebamy: stan ta perspektyvy* [Information resources of libraries for people with special needs: status and prospects]. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty* [Bulletin of the Book Chamber]. 10, 2 [in Ukrainian]

6. Mishchuk, S., & Mishchuk, H. (2019). *Natsionalna biblioteka Shvetsii: mynule i suchasne poriad* [National Library of Sweden: past and present side by side]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin]. 1, 42-45. [in Ukrainian]

7. Motulskyi, R. (2008). *Natsionalna biblioteka Biorusi yak tsentr korporatyvnoi vzaiemodii bibliotek krainy* [The National Library of Belarus as a center of corporate interaction of the country's libraries]. *Bibliotechnyi visnyk* [Library Bulletin], 2, 3-6. [in Ukrainian]

8. Spirin, O.M., Ivanova, S.M., & Yatsyshyn, A.V. (2014). *Naukovo-orhanizatsiini zasady proektuvannia merezhi elektronnykh bibliotek ustanov NAPN Ukrainy* [Scientific and organizational principles of designing a network of electronic libraries of NAPS of Ukraine]. Kyiv : Atika, 183 [in Ukrainian]

9. Shuliak, S. (2018). *Elektronni biblioteky krain Skandynavii* [Electronic libraries of Scandinavia]. *Obraz* [Image]. 1, 75-76 Retrieved from: http://obraz.sumdu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/05/9_Shuliak.pdf [in Ukrainian]

Рецензент:

Гутник М. В., к.і.н., доцент
Радозуз С. А., к.і.н.

Надійшла до редакції 23.11.2020 р.